

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

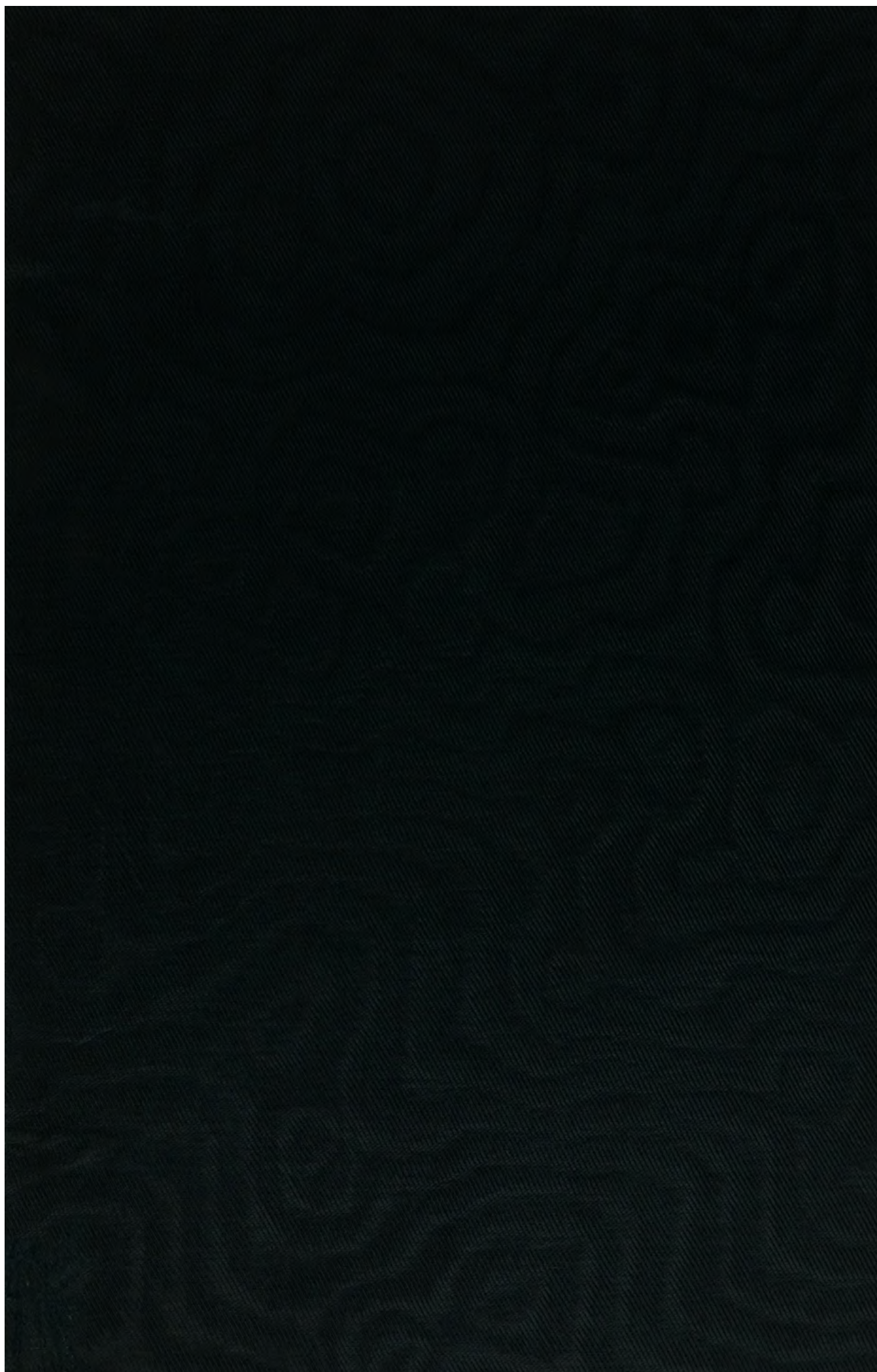
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries
and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

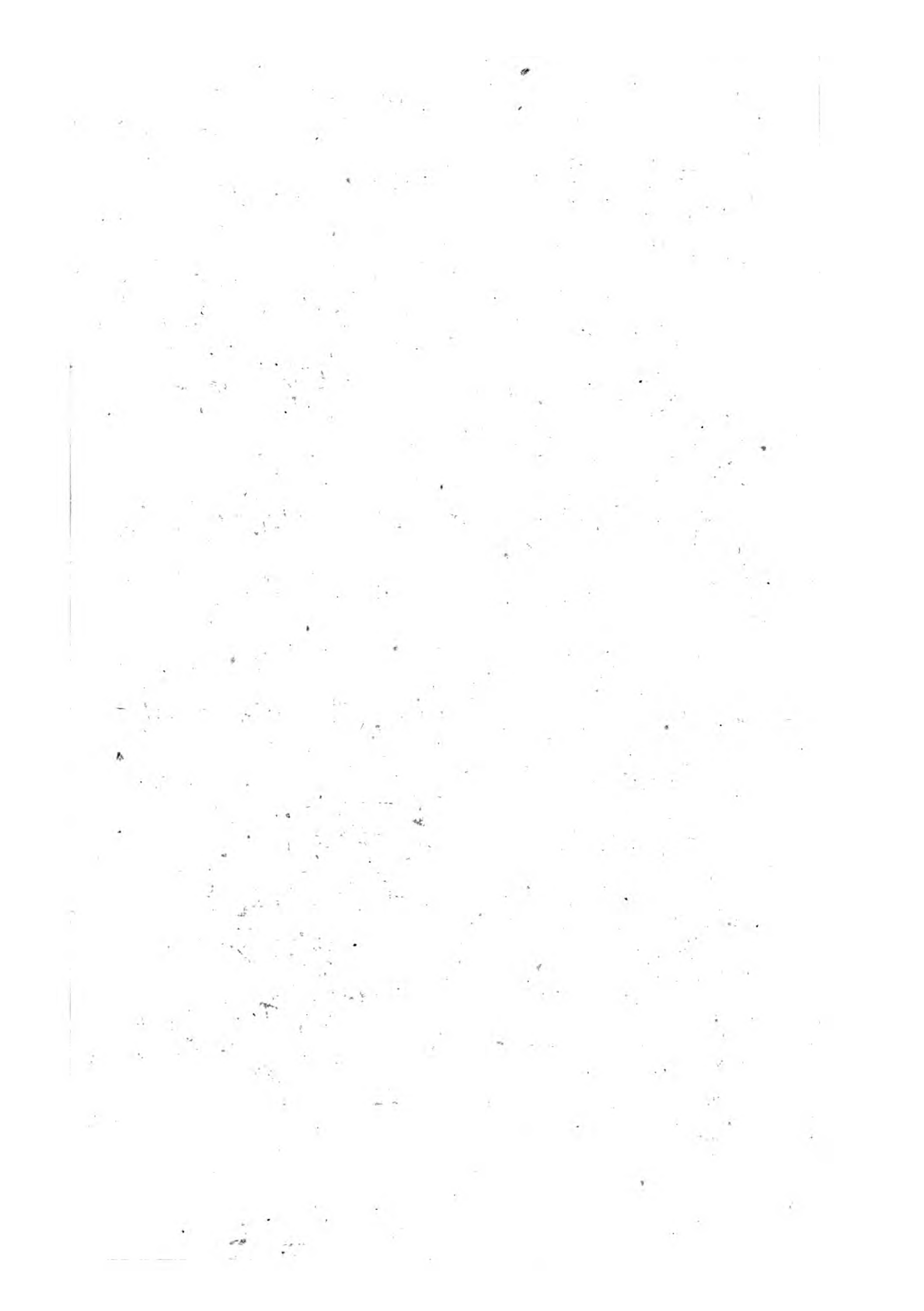
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-
ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

16.B.24.

16 B24

جہد کر با نفس تا عادل بنے
 یا آلمی چشم کو بنیا تو کر
 دال آتش ولین تو مانند طو
 سالما میں تجکو تجھے چاہتا
 میں لسان الغیب سے رکھوں یہ
 جو تری درگاہ میں لایا ہو
 جو ترے در پر ہوا امیدوار
 اے خدا سے من بحق مصطفیٰ
 اے خدا سے من بحق چاریار
 رکھ بروز شربا آل رسول

اپنے جگر پر نہ لکھو کہ ہاں ہے
 اپنے خفا سے لاشیں اٹھائیں

ہو تو نصف تاکہ صا جہل بنے
 سر میں میرے عشق کا سودا تو کر
 تا شعاع شعلہ کروئے رنگ دور
 کیون نہیں ہوتی ہو چہرہ جہاں
 ہو نہ کوئی در سے ترے نامید
 ہو نہ وہ نامید اسے رب نہ کو
 شاہد مطلب لیا اندر کنار
 با طفیل حرمت آل عبا
 عفو کر محب کو برو گہر و دار
 التجا میری حسد ایا کر قبول

خاتمة الطبع

شکریے پایاں خالق دو جہانکا کہ سا کہ گنجینہ توحید و معرفت ہمیں بہ کثر ادا
 کہ ترجمہ اردو شعر و شاعری شریف حضرت شرف الدین شاہ بوعلی قلندر کا جسکو خدائے عالم
 خوش بیان لوی غلام حیدر رضا متخلص حیدر گوپا موسیٰ لباس نظم کا پناہ مقام
 مطبع غفرانی لاہور میں شاہ جنوری ۱۳۵۷ھ مطابق ماہ صفر ۱۳۵۷ھ حلیہ پوش طبع ہوا فقط

۷۰
 بیخ نفی کشی کرنا دوسرے کو
 پونے چکھا ملے غلوں پہ پھول صاف کر
 زہرہ جہاں سے زہرہ جہاں کے خلوت میں
 کدو اسے کہ تجکو غلوں پہ نصیب
 دیکھی اوس میں جو ادب دل دلوں میں
 بعفت عدالت ہو ادب دل دلوں میں
 کہ روپا دریاں میں آگ لگا کر دیا جادو سے
 ملے اپنے عشق متوجہ کیا جیکے بار
 افتخار سے آسمان زمین کو دکھانے
 کرتے اپنے بے آتش عشق
 محبت ذات پاک کی نعلین جہاں
 جہاں سے کہ رنگ دال کے
 ۲۹
 شمع شعلات دور
 ملک شام میں جہاں حضرت موسیٰ نے
 آگ روشن دیکھی فقال لا ہذا مکشوف
 اونی انت نار الہی ایتکم منہا بقیہ
 اود جہاں علی اللہ الہی اپنے اپنے اہل سے
 فرمایا کہ میں نے دیکھی آگ شایہ کہ وہ
 ہیں اوس سے چنگاری پادین میں
 ہدایت اوردہ آگ غفرانی ملک غفرانی
 حق جسکی نسبت خداوندان سائنہ دوسری
 عالم ارشاد فرمایا کہ غفرانی رب غفرانی
 دوسری صفا ہے جسکی رب غفرانی
 کی رب اوس سے

مہ
 موت اس پر حضرت تجارت میں گندہی تو
 عجب پیدا ہوا اور اپنے دوست کو دور
 اپنے خیال باطل میں سمجھا ۱۲
 فیہ اس درگاہ پاک سے تو باطل
 بددیکھا گیا اور دم دودھ ہوا ۱۳
 نقل کا جو حاصل یہ کہ جیسے کہ اس
 فقیر نے ضیانت میں مدد اگر عجب و
 تلمیذ کیا اور اس درگاہ پاک سے دور
 دھاک گیا پھر عند فقیر کے عند تارہ
 پاک کیا اور دل غبار ضیانت سے
 پاک کیا اس ہی توجہ کہ
 ۲۸
 مائتہ توبہ کہ ہر توبہ اور
 مائتہ توبہ اس حال بالکل سے نشت
 مائتہ توبہ اس حال بالکل سے نشت
 اور یہ خطاب حق پرندہ طالب حق کے ہوا
 خطاب حق پرندہ طالب حق کے ہوا
 میں یعنی تیرا دل جو کسی نے نہیں
 کیوں کہ میں ہی تیرا دل جو کسی نے نہیں
 اور میں نے تو تجھے اس طرح سے بار
 پہنچا ہے کہ تو اس طرح سے بار
 کہتا ہے کہ تو اس طرح سے بار
 نفس سے کہ تو اس طرح سے بار
 نفسانی سے کہ تو اس طرح سے بار
 آدمی اصل مطلب سے کہ تو اس طرح سے بار

سالہا کی تھی ریاضت بے ریا
 یہ صفت اویسی عمارت کی ہر ۱۲
 جبکہ گذرے اسے اسکو چند سال
 اور کہا مجھ سے نہیں اندر جبا
 شہوت و حرص و ہوا سے نہیں
 یہ تصور دلیں اُسے جب کیا
 خود پہ کی تو نے جو نخت سے نظر
 تمانہ تجھے دور ہوں یہ پردہ ہا
 سن ہوا نام وہ ان اسرار سے
 پھر کے باندھا عہد با پروردگار
 پاک کر اُمیت سے دے غبار
 چاہتا جو کچھ کہ ہے یہ دل ترا
 کو کہ کرتا ہر بخود امشب حلال
 جو غرض تجھ میں ہوئی غالب کیا

تھانہ دل میں اوسکے خیریاو خلا
خبر کو سمجھا دو تر اندر خیال
دل پہ مانند عیسٰی ہون پاسبان
دل مرا عجب علائق سے نفور
ناگمان الٰہی بگوش اندر ندا
ہو گیا اس در سے تو گلی بدر
کب ہو دخل اندر حیریم کبریا
ہو گیا تائب وہ اپنے کار سے
تارہ حق میں کرے سر کو نثار
تاکہ ہو وہ عکس و پیر اشکا
نفس تیرا جنون میں بچا ستا
دل ترا ساکن مگر اندر خیال
جان نے انصاف بھر تجھ نہیں

از پیچیده و بزرگی
 که بیادش می آید از پیچیده
 هر یک که بگذرد و از پیچیده
 با خفقت از پیچیده و از پیچیده
 ملاک پیچیده و از پیچیده
 پیچیده و از پیچیده

۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

از چنین صیدے بود مجورتر
 ہاتھ سے تیرے کرے ہی سو فغان
 ہر طرف ہر جا رخ و لہار دیکھ
 جلوہ فرما ہی ہستی وہ نگار
 ہی چو خرافت وہ اندر آج کل
 کون بے برگی نہ رکھے جو نوا
 ہجر جان سے ہونا لان روز و شب
 دیدہ و رکب ہو تر نقش یقین
 حشر تک رو تو بایں حال خراب

کتابت

تھا کوئی ایک عارفِ صابر کمال
 اللہ کا چہرہ پہنچا
 پارسا تھا اندرونِ ملکِ نل

کو چہ دل بستہ باوہم و خیال
مام سے غفلت کے ہوتا تھا خیل

[illegible][illegible]

یہ ترقی عریض ہو تو قبل ان
 پہنچے کہ اس قدر غلبہ ہو کہ
 تمام تہذیب سے انکار کر دے
 جس کو بقا دے اور اس کا حاصل ہو
 یہ ترقی اس حد تک کہ اس سے
 عرف نفس نقد عرف برہین
 جسے اپنے نفس کو پہچانے اور
 پہچان حاصل کرے کہ جب اپنی ذات میں
 اس کی قدرت و حکمت اور دیگر
 صفات کو نمایاں دیکھتا تو بخوبی
 پہچانے کہ اس کا خالق تو
 ۲۶
 اور اس سے کہ یہی اس صفت کا
 زیادہ اس سے کہ یہی اس صفت کا
 یعنی ترقی ہو کر مولانا درم غنی ہو کر
 آئندہ مفسرین شوق عشق حقیقی کا
 آئندہ مفسرین شوق عشق حقیقی کا
 یعنی ترقی ہو کر مولانا درم غنی ہو کر
 ترقی سے ترقی ہو کر مولانا درم غنی ہو کر
 تعلقات دنیا کے ترقی سے ترقی ہو کر مولانا درم غنی ہو کر
 کہ اس ترقی میں اس ترقی سے ترقی ہو کر مولانا درم غنی ہو کر
 لباس باقی میں اس ترقی سے ترقی ہو کر مولانا درم غنی ہو کر
 تمام حاصل کرے کہ جب اپنی ذات میں
 اس کی قدرت و حکمت اور دیگر
 صفات کو نمایاں دیکھتا تو بخوبی
 پہچانے کہ اس کا خالق تو
 ۲۶

پیشتر اس مرگ متعارف سے
 دے اگر جان کو تو اس محبوب
 تجھیں ہو وہ جان جان جلوہ گر
 گفتہ عارف ہر سن اس کو ذرا
 جو نیا دے غری وصل یار
 او شرف کتبک پھر کیا تو ذرا
 رکھ قدم اندر تیریم دو بس
 منزل جانان ہو تیرا ایک گام
 یاد میں ہو او سکی ہر دم کام
 او کمان میں رکھکے تیرا نشو و
 قول مولانا نہیں شاید سنا

جان بجان سونپاں جانے گئے
 کہ تھی قالب کو جانے زو و تر
 خود پر مشوقی سے جو کر تو نظر
 تاکہ ہو راز مہم با تجھ پہ وا
 خروتر ماتم ہیں ایوب وقار
 کتب تک دوڑ گیا تو پست و فرار
 بیخبر کتب تک بھلا او تو ابوس
 بادہ جانان سے ملو تیرا جام
 جام عشق یار پی اسے یارین
 صید تھانزو بک ڈالا تو نے دو
 سنگ گو تھانے کے ہوتا موم سا

یہ ترقی عریض ہو تو قبل ان
 پہنچے کہ اس قدر غلبہ ہو کہ
 تمام تہذیب سے انکار کر دے
 جس کو بقا دے اور اس کا حاصل ہو
 یہ ترقی اس حد تک کہ اس سے
 عرف نفس نقد عرف برہین
 جسے اپنے نفس کو پہچانے اور
 پہچان حاصل کرے کہ جب اپنی ذات میں
 اس کی قدرت و حکمت اور دیگر
 صفات کو نمایاں دیکھتا تو بخوبی
 پہچانے کہ اس کا خالق تو
 ۲۶

خبر خدا کوئی نہ تیرا مہربان
 کیا نہیں لطف خدا کو جانتا
 مہر سے خالی دل ہر خاص عام
 شکرِ نعمت با سے حق کو کرا دے
 وائے مہر و وفا جو گم ہوا
 وہی خدا نے چشمِ بینی و زبان
 عاشقِ صادق کرے جاگنو خدا
 ہو کہان عاشق جو دلبر پر جا
 عشق سے اس کے جو ہو جگنو خبر
 وا اگر چشمِ محبت ہیں تیرے
 تجھ سے ہر نزدیک تر وہ جانچا
 چشمِ ہر تیری جو احوال و سپر
 یہ فقط ہر تیری جانب سے چاہا

دلِ ندرے غیر از خدا اندر جان
 جو تجھے رحمت سے ہر دم دیکھتا
 تو ندائے اپنے کو اندر قید و دم
 تو نے جو چاہا وہی تجھ کو دیا
 مت پھنس اندر دم چون مرغِ ہوا
 تجھ پہ روشن کر دیا رازِ نہاں
 مر جا ای عاشقانِ صدمہ جفا
 چشمِ بکرا و ہمیں جانان کو دکھا
 جان لے وہ تجھے ہر شاق تر
 تجھ پہ وہ معشوقِ خود عاشق
 جان کے مانند ہی تجھیں نہاں
 روئے جانان کب بھلا آؤ نظر
 ورنہ ہی محبوبِ تیرا بے نقاب

از روی معرفت موصول الی المطلوب
معرفت اوست یکی ذات کی او نیست احسان تو
لکوه اسطوخ که ده عفتات ده بین که
از روی صفات سبک در دونه نقاب با
الحاج حجاب الا که در وسط جاب واقع می شود
بیت از ترس و واسطه جاب واقع می شود
معرفت و خفون ۱۲
مقام دنیا که دودن باین می باشد
نولاس هم قصه خدای و
دشمن بقول

۱۷
 نیلے چہرے کی عطا ہو اور جو کچھ چاہیں
 نکلے اور پیر سے حال و صاحت اور
 فزوت کے لائق تھا ۱۷ نیلے بدام
 بہو نیا بیاں دنیا بسبب ملے وصال کا
 مست دریا کسو اگلے کو دراز و دریا کا
 دنیا سے نفقہ دیدہ گیا اب ۱۷ نیلے
 گریہ و فغانی و فغان ۱۷
 طلق اور اک امورات غیبی اور غیب
 راز دنیا و عاشق و عشق و عشق
 ۱۷ نیلے جو عاشق و عشق و عشق
 صدق و عاشقی و عشق و عشق
 ۱۷
 اور آفرین سدا آفرین و آفرین و آفرین
 حال پر ۱۷
 حقیقی سے ہی اور عاشق و آفرین و آفرین
 جو آفرین سے ہی اور عاشق و آفرین و آفرین
 رکھتا ہے ۱۷
 اور خداوند و خلق سے نیلے و آفرین و آفرین
 تو تو او سے آفرین سے نیلے و آفرین و آفرین
 پاؤں لگا دے مہربان تو اور کریم و رحیم و رحیم
 ۱۷
 البیہ کے ۱۷
 بسبب عارضہ اعلیٰ کے کہنا مشاہدہ
 جمال لامائی یختہ

ہمت کو جو ایک از علامات قیامت ہے ۱۲
 سندیہ ذیل ۱۲ ص ۵۷۷ - اشارہ ہے
 طرف اس آیت کے کہ یا ایہا الذین
 ایم قوتوں با تم تجارۃ تجلیم من عذاب
 فی سبیل اللہ یا تو کہ وہ تجارتوں
 خیرکم ان کم تقولون فی غیرہا
 یہ وہ تجارت ہے جو فی سبیل اللہ
 ہمارے لیے ہے جو فی سبیل اللہ
 ۲۴

چرگیا قحط اندر اقلیم سخا
 خون احسان تیغ ممیک نکلیا
 کھو گئی ہمت ز شاہان و گدرا
 گم گئی ہر ہمت اہل لان
 یہ نشانہاے قیامت ہمیں چلیا
 گم تجارت اور برکت گھٹ گئی
 رحم دل سے خلق کے جتا رہا
 الفت ماورنہ باقی باپس
 تو رہنبر اور دام کو برہم تو ما
 یار سے غافل ہو تو ای بے خبر
 خلق نیکو اس جہان سے اٹھ گیا
 شرم کھو عالم سے ہو کیسے تنگ

یعنی جو درخشش ۱۲

جلگیا سب فرز عہ صدق صفا
 ہمت عالی گئی سوئے سما
 ہو گئے منعم گدا و بینوا
 ہر اونھیں دست زمانہ سے فنا
 جو رہینگے حشر تک اندر جہان
 بیخ کیا جو دھوکا کی کٹ گئی
 سنگدل ہر فرد انسان ہو گیا
 نے پسر کو مہر مام و پدر
 اشیان حرص میں تو دال مار
 کب تک ہو بخیر چون گا و خمر
 سگ صفت با طبع خود مردم ہوا
 دھتیران با مادران ہر دم بھنگ

رکھتے ہو وہ کہ بختیاری
 طرف اللہ سے افرغ قریب اور ثبات
 معلوم ہو کہ اصل تجارت یہ ہے جو اس نازدین گم گئی
 و تجارت حرام کے مشغول ہو گئے یہ بھی بھنگ
 علامات قیامت کے یہاں
 حقیقی سے یہ جیسا عشق واجب ہے
 ۱۲

سن تو عاشق سے یہ قصہ حال
حق کو پایا سوختہ کر آکھو
بہو گیا جان دیکے جانان سے دوچار
جل تو چون پروانہ تاپا دوسے خبر
گاہ ہو ہرنگ آتش مریب
تا کہ ہو با جان جانان منہیں
بامراد خویش ہونا کامیاب
جو چھٹا نایع ہو تو زارین آن
عمیش دنیا نے سزا سے نیم جو
جبارا کر تو حقیقت اور مجاز

ہو سکے اہمیں تو کرکوش کمال
 اوی خوشا جان جسے دیکر آپ کو
 خوش کر جسے عشق کا کھیلدا قما
 ہمت پروانہ دیکھ اوی بے خبر
 جلا محبت میں جلا تو بال و پر
 دے جلا دیوانہ و شش قسم نفس
 زہر و تقویٰ کیا ہوا علی بناب
 یک زمان خوشدل نہواند رجا
 دشت غم میں واکور کھ اندر گرو
 دو جہان سے دل ترا موئے نیار

[illegible]

۱۷۰۰
 ۱۷۰۱
 ۱۷۰۲
 ۱۷۰۳
 ۱۷۰۴
 ۱۷۰۵
 ۱۷۰۶
 ۱۷۰۷
 ۱۷۰۸
 ۱۷۰۹
 ۱۷۱۰
 ۱۷۱۱
 ۱۷۱۲
 ۱۷۱۳
 ۱۷۱۴
 ۱۷۱۵
 ۱۷۱۶
 ۱۷۱۷
 ۱۷۱۸
 ۱۷۱۹
 ۱۷۲۰
 ۱۷۲۱
 ۱۷۲۲
 ۱۷۲۳
 ۱۷۲۴
 ۱۷۲۵
 ۱۷۲۶
 ۱۷۲۷
 ۱۷۲۸
 ۱۷۲۹
 ۱۷۳۰
 ۱۷۳۱
 ۱۷۳۲
 ۱۷۳۳
 ۱۷۳۴
 ۱۷۳۵
 ۱۷۳۶
 ۱۷۳۷
 ۱۷۳۸
 ۱۷۳۹
 ۱۷۴۰
 ۱۷۴۱
 ۱۷۴۲
 ۱۷۴۳
 ۱۷۴۴
 ۱۷۴۵
 ۱۷۴۶
 ۱۷۴۷
 ۱۷۴۸
 ۱۷۴۹
 ۱۷۵۰
 ۱۷۵۱
 ۱۷۵۲
 ۱۷۵۳
 ۱۷۵۴
 ۱۷۵۵
 ۱۷۵۶
 ۱۷۵۷
 ۱۷۵۸
 ۱۷۵۹
 ۱۷۶۰
 ۱۷۶۱
 ۱۷۶۲
 ۱۷۶۳
 ۱۷۶۴
 ۱۷۶۵
 ۱۷۶۶
 ۱۷۶۷
 ۱۷۶۸
 ۱۷۶۹
 ۱۷۷۰
 ۱۷۷۱
 ۱۷۷۲
 ۱۷۷۳
 ۱۷۷۴
 ۱۷۷۵
 ۱۷۷۶
 ۱۷۷۷
 ۱۷۷۸
 ۱۷۷۹
 ۱۷۸۰
 ۱۷۸۱
 ۱۷۸۲
 ۱۷۸۳
 ۱۷۸۴
 ۱۷۸۵
 ۱۷۸۶
 ۱۷۸۷
 ۱۷۸۸
 ۱۷۸۹
 ۱۷۹۰
 ۱۷۹۱
 ۱۷۹۲
 ۱۷۹۳
 ۱۷۹۴
 ۱۷۹۵
 ۱۷۹۶
 ۱۷۹۷
 ۱۷۹۸
 ۱۷۹۹
 ۱۸۰۰

ہر کمان وہ عشق جو کھو دے عقل
 ہر کمان وہ عشق جو خامش کرے
 عشق وہ کر دے جو مجھ کو بے خبر
 عشق وہ تار دے مجھے جام شراب
 بادہ عشق از عینم جانانہ ہی
 امی خوشامی جسے پیجو و کر دیا
 کیا ہوا اصل عشق امی روشن صفا
 کی بخود جو حسن جانان نے نظر
 عشق چون جبریل و مہراج حسن
 عاشق و معشوق ہیں ایک جان
 امی ہوا تو واقعہ اسرار عشق
 سر کو اپنے زیر پائے عشق رکھ
 عشق کا ربا لہوس ہرگز نہیں
 جو کرے تو جان کو جانان پر
 کشتگان عشق راجان دگر

ہر کمان وہ عشق جو کھو دے عقل
 ہر کمان وہ عشق جو خامش کرے

عشق چون جبریل و مہراج حسن
 عاشق و معشوق ہیں ایک جان

ہوش کو کر دے ہارے خاک و گل
 ہر کمان وہ عشق جو دل خوش کرے
 عشق وہ ہوں جس سے میں بے باور
 جام مے کو کر دکھائے آفتاب
 بنی لیا جسے بخود بیگانہ ہی
 نیک و بد سے پھر مجھے صافی کیا
 عشق کو ہر حسن جانان سے حیات
 ہو گیا شیدا جو دیکھا آنکھ بھر
 بر سر عاشق نند صد تاج حسن
 ہی تو ہی معشوق و عاشق امی میان
 رکھتے دم مردانہ اندر کار عشق
 پھر تو سر اندر ہوا سے عشق رکھ
 عاشقی کا رگس ہرگز نہیں
 دے عوض یک جانکے سو جان و نگا
 ہر زمان از غیب احسان دگر

ہر کمان وہ عشق جو کھو دے عقل
 ہر کمان وہ عشق جو خامش کرے
 عشق وہ کر دے جو مجھ کو بے خبر
 عشق وہ تار دے مجھے جام شراب
 بادہ عشق از عینم جانانہ ہی
 امی خوشامی جسے پیجو و کر دیا
 کیا ہوا اصل عشق امی روشن صفا
 کی بخود جو حسن جانان نے نظر
 عشق چون جبریل و مہراج حسن
 عاشق و معشوق ہیں ایک جان
 امی ہوا تو واقعہ اسرار عشق
 سر کو اپنے زیر پائے عشق رکھ
 عشق کا ربا لہوس ہرگز نہیں
 جو کرے تو جان کو جانان پر
 کشتگان عشق راجان دگر

فیض نام مجنون کا دیو جلیلی
 عجز و عین صفت مجنون کی عین
 کربا و اور کبھی مجنون کی پیدا
 معشوقی دریا کی لیلی کی صفت
 معشوقہ کی لیلی کی صفت
 عاشق تھا جس کو کبھی نہیں ایک
 شکر کوہ میں پسند کوہ غم میں
 ہاں کیا سو کبھی تو ایسا بنتا ہے
 بیخیز طغیان دینا کہ مجنا ورنہ صفت
 میں ۱۲ صفت میں گمان ورنہ صفت
 گلاب و معشوقان کا نگار
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

گم کرے چن قیس عشق ہوشیار
 ہر چو شیریں کھائے کہ خون جگر
 او حقیقت دان رہا کہ تو مجاز
 کب تک سو گھیکا تو نسرتی
 ایک زمان تو خانہ وحدت میں آ
 آشنا اس طور ہو یا خود
 جب تک تو ہی نہ ہو وہ تیرا یار
 زندہ کر تو اس دل پر مردہ کو
 او خوشامدل حسین نقش عشق ہی
 ہو کمان وہ عشق جو بے پراوے
 ہو کمان وہ عشق جو خود شاہ ہو
 ہو کمان وہ عشق جو دنیا کرے

بلبل عشق صفت ۱۲

کہ چو لیلی ہو بصب در غمزه عیان
 کہ چو کوہ کن ہو تیشہ زن بسر
 کب تک اندر مقام حصص آ
 کب تک دیکھیا رنگِ منہ زرد
 کب تک کثرت میں ہو کا خود نما
 خود کو تا بیکار کر از کار خود
 جب نہ تو وہ ہو یا رنگسار
 زندہ کر با عشق جانان مردہ کو
 نقش کر او سکو بدل او نیکی
 ہو کمان وہ عشق جو چستی کرے
 ہو کمان وہ عشق جو غم ہو
 ہو کمان جو دگر آئینا کرے

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

چل دیے ساتھی تو بکس گیا
فکر کر جانے کی آپہونچا ملک
کیسے آتا خواب ہو تجکو بھلا
جب تک نہ دست ہو کر تو اپنا کام
جا کے اقلیم بقا کا شاہ ہو
تاج شاہی بہرِ عشا قاضیست
او شرف تو نے نہیں اتنا
مستم بند و لب بہ بند و گوش بند
یہ نہیں ہر زہد اے اہل خون
سر کرنے پائین و پا بالا کرے

ہچو لنگا لنگا واپس رہ گیا
 کب تک بیٹھیکا او میونگ
 جو لنگ و موش ہین اندر قفا
 اسپ کوزین کر کے ہو بالا خرام
 راز دار حضرت امداد ہو
 ساتی ہدم لیے ساغر بیت
 جو سخن دلسوز ساک نے کہا
 گر نہ بنی نور حق بر من نخبند
 بہر شہرت جو کرے تو سزگون
 کر ریاضت خلق کو شیدا کرے

[illegible]

۱۹
 کتب کرامت و عروج روحانی کا
 بقایا قیمت کا ادھی پانچ سو تمام رقم
 ہو جو اس شخص سے بیان فرمائی سے وہ جو حال
 شہر عاشقان صادق کے بیان فرمائی ۱۲۵۷ھ میں
 کما قائل تھے تمام وہم شرابا طور الان ہوا
 کان کم جزا و کان سیکم شکوہ ۱۲۵۸ھ
 یعنی عوامانہ کی رقمہ قدر علیہ بنو مشر
 آئینہ میں بیان فرمائی ۱۲۵۷ھ میں ان سب
 نبائی کو اس طرح سے مذکور ہے اور تاثر
 متوجہ کی کو اس طرح سے مذکور ہے اور تاثر
 انہو بختیات ربانی

سب ہوا مخلوق ہی از صنع پاک
 کہ دیا سیپی میں در پر بہا پاک
 دل اویس کا غم اسرار ہی
 تجھ میں وہ پھر کیوں تلاشی اور ہا
 شیشہ ناموس پر دے مارنگ
 مرگ آیکبار فرمائے کہ قم
 روز عشر کے اٹھے ناموم ز خاک
 جھوٹے سے تیرے اٹھے پھر کیا فروغ
 غمیر حق ہرگز نہ دلیں رہ کرو
 عشق کے کاٹو نکو دوں لہجہ چھو
 ہوں بجان اندر عبادت شغل
 ہستی موعودم سے ہوں دست شو

سب ہوا مخلوق ہی از صنع پاک
 کہ دیا سیپی میں در پر بہا پاک
 دل اویس کا غم اسرار ہی
 تجھ میں وہ پھر کیوں تلاشی اور ہا
 شیشہ ناموس پر دے مارنگ
 مرگ آیکبار فرمائے کہ قم
 روز عشر کے اٹھے ناموم ز خاک
 جھوٹے سے تیرے اٹھے پھر کیا فروغ
 غمیر حق ہرگز نہ دلیں رہ کرو
 عشق کے کاٹو نکو دوں لہجہ چھو
 ہوں بجان اندر عبادت شغل
 ہستی موعودم سے ہوں دست شو

جو کہ ہی از نار و آب باد و خاک
 ہی وہ قادر جسے با یک تہ آب
 جان اوس کی مطلع انوار ہی
 وہ بہ پہلو کیوں ہی پھر تو پیچہ
 اوی گرفتار بلا سے نام و رنگ
 ہی وہ پید تجھ میں تو از خویش گم
 ناگمان اوٹھکر گرے اندر وفا
 با خدا کتا ہو تو ہر دم و رخ
 ہر زمان کتا ہی تو توبہ کیوں
 ہو جو فردا اس سے پکڑوں کام کو
 پھر آب توبہ دھوون رکھوں
 دون میں مائش اپنے گوش نفس کو

یہاں صفات قدرت کا اظہار فرمایا ہے
 کہ جو کہ ہی از نار و آب باد و خاک
 ہی وہ قادر جسے با یک تہ آب
 جان اوس کی مطلع انوار ہی
 وہ بہ پہلو کیوں ہی پھر تو پیچہ
 اوی گرفتار بلا سے نام و رنگ
 ہی وہ پید تجھ میں تو از خویش گم
 ناگمان اوٹھکر گرے اندر وفا
 با خدا کتا ہو تو ہر دم و رخ
 ہر زمان کتا ہی تو توبہ کیوں
 ہو جو فردا اس سے پکڑوں کام کو
 پھر آب توبہ دھوون رکھوں
 دون میں مائش اپنے گوش نفس کو

سب ہوا مخلوق ہی از صنع پاک
 کہ دیا سیپی میں در پر بہا پاک
 دل اویس کا غم اسرار ہی
 تجھ میں وہ پھر کیوں تلاشی اور ہا
 شیشہ ناموس پر دے مارنگ
 مرگ آیکبار فرمائے کہ قم
 روز عشر کے اٹھے ناموم ز خاک
 جھوٹے سے تیرے اٹھے پھر کیا فروغ
 غمیر حق ہرگز نہ دلیں رہ کرو
 عشق کے کاٹو نکو دوں لہجہ چھو
 ہوں بجان اندر عبادت شغل
 ہستی موعودم سے ہوں دست شو

سب ہوا مخلوق ہی از صنع پاک
 کہ دیا سیپی میں در پر بہا پاک
 دل اویس کا غم اسرار ہی
 تجھ میں وہ پھر کیوں تلاشی اور ہا
 شیشہ ناموس پر دے مارنگ
 مرگ آیکبار فرمائے کہ قم
 روز عشر کے اٹھے ناموم ز خاک
 جھوٹے سے تیرے اٹھے پھر کیا فروغ
 غمیر حق ہرگز نہ دلیں رہ کرو
 عشق کے کاٹو نکو دوں لہجہ چھو
 ہوں بجان اندر عبادت شغل
 ہستی موعودم سے ہوں دست شو

جس جگہ میں سو گھٹا ہوں اسکی بو
 سنبھل اوسکی طبع سے ہی تا بدار
 سوز بان سے سوس اسکی رخ خوا
 نرگس پیار نے کر چشم وا
 سرواوس کے قد زیبا سے ہوا
 بلبل و قمری بہ بہستان نو گہ
 ہر طرف اوس سے اٹھتے ہی ہاؤ ہو
 آئی سنکر نغمہ چپک درباب
 شوق سے مطرب ہوا نغمہ طراز
 دیکھ باہر آئینہ اوس یار کو
 جسطرف دیکھے اوسیکا ہی ظہور
 جو نظر آوے تجھے از غزل گل
 عارفون کو کیا ہی نقش خوب تر
 مرغ وہابی مار و مور و خیر و شر
 سنگ خار اعل و کان یا قوت

مست ہو پڑا ہوں جانی خود بگو
 لالہ رخسار و نسے اوسکے داغدار
 غنچہ با صد شوق پہ پہن ^{۱۱}
 جام زر اندر کف سپین دھرا
 سیر و خرم کیسار سر تابیا
 ہر کیے در صحن الفت در و در ^{۱۲}
 ہر دم اوس سے نہ ہی اندر گفتگو
 سوزینہ سے ہوا تو دل کباب
 اس ترانہ کو کیا با سوز و ساز ^{۱۳}
 جسکا سوز اور ساز ہر جا سوسو
 جلوہ گری ہر طرف میں اسکا نور
 بوم و صحرا بلبل و بہستان گل
 صورت ہر نیک و بد اوسکی شست
 چشمہ حیوان و باران برق
 ظلمت و انوار و اختر ماہ و خور

یعنی وہی عشق کہ
 جگہ میں بیٹھتا د
 زینت ہوں ۱۱
 یہ شعر ادیبان نے قند شا
 دیو گو و آئندہ مذکور ہیں
 اوسے عشق کی نشا
 صفت میں ہیں ۱۲
 ۱۳ بیان سے مراد
 عاشق صادق سے
 ہر دم عشق کا ذکر
 ۱۴ ہر دم ہوں
 ۱۵ ہر جگہ ہوں
 ۱۶ ہر جگہ ہوں
 ۱۷ ہر جگہ ہوں
 ۱۸ ہر جگہ ہوں
 ۱۹ ہر جگہ ہوں
 ۲۰ ہر جگہ ہوں
 ۲۱ ہر جگہ ہوں
 ۲۲ ہر جگہ ہوں
 ۲۳ ہر جگہ ہوں
 ۲۴ ہر جگہ ہوں
 ۲۵ ہر جگہ ہوں
 ۲۶ ہر جگہ ہوں
 ۲۷ ہر جگہ ہوں
 ۲۸ ہر جگہ ہوں
 ۲۹ ہر جگہ ہوں
 ۳۰ ہر جگہ ہوں

جور ہے تو با خدا پائے صبا
بحر عرفان میں ہو کوئی آشنا
جواوٹھے دریا سے پھر موج گر
نقش آبی چون جاب کیا سیم
لاٹم میں جیسے الف ہو کو نہا
جب گیا دریا کے اندر آب جو
تو ہر جب تک یار کب ہو تیرا یار
مولوی نے کیا کیا ہو خوش بین
تو دروگم شو وصال غیت میں
سن تو مجھے ہر اگر تو ہوشیا
جنے مجھ عاشق سے پائی نیک
جو کہ اپنے سے ہوا بیزار ہر
اوسکے کوچے میں دیا ہو خیر
جو کہ سن میری جانب فکار
عاشق دیوانہ و دہشتہ ہوں

آپ کو کرگم بذاتِ بیہال
 ذرہ ذرہ قطرہ جانے از خدا
 آب ہووے در حقیقت جلوہ
 آب ہو پھر ہو ترا باقی نہ اسم
 یہ تہ نہا کا بیان ہے ۱۲
 آپ کو کرگم کہ تا ہو تو عیان
 آب جو کو ڈھونڈ پھر اس میں تو
 جو نہ تو یار تیرا ہو نگار
 تجھ پہ کھولا آئیں کیا راز نہاں
 گم شدن گم کن کمال انیت سب
 اے مریدِ حق! یہ تجھ پہ ہے ایسا جو
 تا کوں میں تجھے سر عشق یار
 مجلسِ جاناں میں پہنچا دے گزید
 وہ بلا شک محرمِ اسرار ہے
 اوسپہ اوں محبوب کی ہیں نظر
 جان یہ کیا سو جان کہ وہ آن پہنچا
 یارِ جویان در بدرِ مرگشتہ ہوا

[illegible]

کھائے تو جو لقمہ از وجہ حلال
لقمہ کے شک سے جو ہو تو نفور
دل منور ہو تر آئینہ وار
کھولے جو چشم سے اہل یقین
یار کو تو دیکھ باہر آئینہ
جلد بین ذرات حق ای جیگر
یہ مخلوق مضع اور کے
یہ وہ ہر ذرے میں پیداؤ نہاں
رکھ نگہ انفاس کو امی باخود
یہ وہ پیدائو نہاں و آشکا
ہوش در دم رکھ تو ای مرد خدا
دور کر دل سے خیال ماسوا
صیقل لائے مساتوزنگ مل
جبکہ باندھے دین نقش اسم ذات
ہو گیا جب نقش مل نقش اللہ
جبکہ ہو فانی بد کر حق دلا

جلوہ گر ہو تجھ پہ پھر مہر کمال
نفس کے شر سے ہوا گویا کہ دور
آئینے میں عکس خود دے نگا
ہر طرف میں ہو تو اسکا نور میں
سوز و ساز اسکا ہر یک طنطنہ
جو در آوے زیر چشم از خیر و شر
زیر و بالا و مکان و لامکان
تا وہ پہونچائے بمنزل بے مدد
جلوہ گر ہر شے میں ہو نور نگار
یک نفس ہر گز نہ حق سے جدا
تا نہ وہ دلیں ترے غیر از خدا
ہو ریاضت میں سر پافتل
کہ ضرب و لاکو ہو ثبات
غیر نقش اللہ ایدل کچھ نہ چاہ
راہ دین تج کو بدرگاہ خدا

۱۲۷۰
 یعنی اگر تو کسی کی تعریف کو کہ اسم و صفات لفظ انتظامی کردی کسی کے لئے یہ لفظ حفظ ہو چکا ہو جو یہ ہم جہد کر نقش دل جو تو اس وقت جانا جو کہ کمال عشق و محبت کا حاصل ہوا اور شغل قصور بیخ اور ادا کس سے کہ حاجت بھی مقرب ہو ۱۲۷۱
 تازہ و سرکش ہوتا اگر اگر دینے سے بچا تو
 گوشت و ترش نفس سے بیکلی بیانات پائی ۱۲۷۲
 ۱۲۷۳
 مشکوک و حرام آمینہ دل تیرا لاف
 منکس جو منے جاں آئی کے ہوا ۱۲۷۴
 ۱۲۷۵
 شرم و جہد انتہا ۱۲۷۶
 ۱۲۷۷
 ۱۲۷۸
 ۱۲۷۹
 ۱۲۸۰
 ۱۲۸۱
 ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳
 ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶
 ۱۲۸۷
 ۱۲۸۸
 ۱۲۸۹
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲
 ۱۲۹۳
 ۱۲۹۴
 ۱۲۹۵
 ۱۲۹۶
 ۱۲۹۷
 ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹
 ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰
 ۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴
 ۱۵۱۵
 ۱۵۱۶
 ۱۵۱۷
 ۱۵۱۸
 ۱۵۱۹
 ۱۵۲۰
 ۱۵۲۱
 ۱۵۲۲
 ۱۵۲۳
 ۱۵۲۴
 ۱۵۲۵
 ۱۵۲۶
 ۱۵۲۷
 ۱۵۲۸
 ۱۵۲۹
 ۱۵۳۰
 ۱۵۳۱
 ۱۵۳۲
 ۱۵۳۳
 ۱۵۳۴
 ۱۵۳۵
 ۱۵۳۶
 ۱۵۳۷
 ۱۵۳۸
 ۱۵۳۹
 ۱۵۴۰
 ۱۵۴۱
 ۱۵۴۲
 ۱۵۴۳
 ۱۵۴۴
 ۱۵۴۵
 ۱۵۴۶
 ۱۵۴۷
 ۱۵۴۸
 ۱۵۴۹
 ۱۵۵۰
 ۱۵۵۱
 ۱۵۵۲
 ۱۵۵۳
 ۱۵۵۴
 ۱۵۵۵
 ۱۵۵۶
 ۱۵۵۷
 ۱۵۵۸
 ۱۵۵۹
 ۱۵۶۰
 ۱۵۶۱
 ۱۵۶۲
 ۱۵۶۳
 ۱۵۶۴
 ۱۵۶۵
 ۱۵۶۶
 ۱۵۶۷
 ۱۵۶۸
 ۱۵۶۹
 ۱۵۷۰
 ۱۵۷۱
 ۱۵۷۲

اس سبب سے کور ہو چشم نقین
 بھر طاعت کھا تو از وجہ حلال
 لغو شک جو پڑے اندر شکم
 جب کرے غلبہ یہ نفس حیلہ ساز
 چشم شہوت جبکہ کھولے وہ لعین
 کبر سے وہ تج کو بھر سوا کرے
 پس نہ آوے کام کچھ علم عمل
 جب تلک ہو نفس یہ بھرہ ترے
 مرد ہی جو نفس کا فر کو تو ما
 ہمیں ہی بہت مردان میں
 ہاتھ سے تیرے نہ آوے کار فرم
 ای غنٹ تو نہیں مرد و نزن
 مرد ہی وہ نفس پر کھے چوپا
 دست بہت کو کرے اپنے بلند
 دست کو کوتہ کرے زانو ہوس

نفس کا زخما

عاقبت برستہ ہون در ہائے من
 تانہ زائد سببے ریح و طلال
 ہوگا رشتہ سے بھی قوت میں تو کم
 ہاتھ مہر طلم ہو اسکا دراز
 کور ہون پھر دیدہ اہل نقین
 شہوت و حرص وہو اپید کرے
 بلکہ ایمان میں پڑے کیس خلل
 آتش و فوج تو اسکو جان لے
 جو ہو تو قابو تو ہو خاموش یا
 پس تو ہو بھوپن زنان پردہ زین
 ہچو چو ان پھر نہ تو اُنکے گرد
 بھچو شیطان کیون ہو تو راہزن
 چھوڑ دے دنیا کی سب حرص و ہوا
 نفس کو لاوے چو صید اندر کند
 توڑ دے باچنگ بہت وہ نفس

۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

یعنی نیکو بنید پید کہ مراد
 امارت ملک شام سے ۱۲
 سید الشہداء حضرت امام حسین
 علیہ السلام سے ۱۲
 بنام حضرت طیفور یزدانی
 بسطانی محمد علیہ السلام کا بیوہ
 اور کامل ہے تھے جو معاملات
 فقر و تصون کے اور امام
 اہل صون تھے اور امام
 زہد و تقویٰ و ریاضت
 کے طالب بنیاد بنیاد
 کے غنی اگر تو عالم غبار سے
 بندے کو در کر کے اور
 پیر و پادشاه اس بنیاد کی بنیاد
 ہوگی ۱۲
 دولت و ثبات کی بنیاد
 خیال سے کیا کیو توں جو کہ
 دنیا اور اس کے تعلقات سے
 خارج اہل الہی ہو ۱۲
 قلم شہور و اسلام و تہذیب
 موجود و ان کی تعلیم و تہذیب
 ہے

زلال و نیاج ہونی اندر کا
 کھانہ تو پس خورد و خوان نیز
 جواد کھاوے پردہ از روئے نجار
 زشت روئی او سکی جوادے نظر
 کبر میں واسے تجھے مال منال
 رسم دل ہوئے نہیں اہل کو
 اہل و نیاج ہر سیم و بھر ز
 کیا نہیں جانا کہ بہر سہر و جا
 رشک سے بے رحمی افرانگو کجیہ
 جو کہیں سر پر ترے ہوتا جہر
 بلکہ پھیرے رو چو غرود از خدا
 حرص ہو تجھ کو فروں با مال فر
 ایک شاہان جان از بھر مال
 کوئی جاو کیجا گدا و بینوا
 مال و زر مست کبر و بیدین کرے

خون سید کو کیا بر خود مناج
 تلخ کر کام اپنا ہون باری
 دے دکھائی بدیہ زلال حلیہ ساز
 حق سے چاہے تو امان ایو بختہر
 جو نہو کر مفلسی کا مست خیال
 شیوہ اہل و غل کی غل
 بختہر و زبیا دور نا بازی ۱۲
 ہاتھ آوے کھائیں خون پیہ
 بھائیوں نے ڈالا یوسف کو بیجا
 حال زار یوسف کفانگو کجیہ
 کبر سے ناوے کوئی اندر نظر
 مست زہر ہو خون ہود سے جدا
 قطع ہووے جب فرزند و پدر
 خون اخوان و پدر کر لیں جلال
 چو پھراوے رو چو غرود از خدا
 نفس کا فہر کفر کو تقصیر کرے

تو رُبّت کربت کدہ زیرِ وزیر
پیر کملایا مگر دل پُر ہو س
کم ہوئیں تیری نہ ہرگز آرزو
دل کہ ہو الودہ ^{اور نہ ہو} حصر ^{نہ ہو} ص
صدّ مٹا دلیں تیرے اور فضول
تجھ کو پہنچے ^{پہنچتے ہیں} ہر قسمت ^{ہر قسم} تیری
دین و دنیا دونو آوین کب بت
ہو یہ دنیا پیرِ نلالِ حُرِ قریب
عارفون نے وی ہر ایک کو سونپا
کیا نہیں ہر گوشِ زرتیرے مین
ہم خدا خواہی و ہم دنیاوی دین
واسطے دین کے دیا دنیا کو چھوڑ
کون وہ یعنی علی مرتضیٰ
اس لیے دنیا پہ مارا پشت پا
از ^{۷۶} پے دنیا یزیدِ جیا

جون جلیل حق بنا کتبہ کا گھر
 حرص خرد تو ہی چون خرنده پس
 اس لیے گردش کنان ہو کو کب
 کشف ہوں کب تجھے اسرار خدا
 کب کرے نور خدا او سین نزل
 کیون نہیں قانع تو او سپر غمی
 یہ فضولی تو نکرا ہی خود پرست
 جو کرے پیر و جوان کو تا شکست
 عاشقوں کو اپنے وہ کرتی ہر عات
 موٹوی نے جہ کیا باز امتحان
 این خیالست و محالست و جنوں
 شیر حق نے اور لیا منہ اس سے موڑ
 باب شہر سلم ختم الانبیا
 تمانہ آوے زیر چشم اولیا
 ہو گیا برہم ز نین خدا

[illegible]

[illegible]

یعنی یہ سجدہ ربانی یا تراسوا
 اے یا رسول اللہ تو میرا اولیا اور متقی
 مضمون اس شعر کا تری نسبت
 سے بہ زمین ہو سجدہ صادق ہو کہ
 خدا مہماید کہ سجدہ کردی زمین
 سجدہ بیانی کہ مرا خراب کردی تو
 حصول غلام دینادی کہ دعا میں
 کرتا ہی تو گویا خدا کی دعا میں
 مژدگی کا غالب ۱۲۵ یعنی
 آپ شفیع گنگا ران بنکر لوگوں کو
 جو مطیع ہوئے ہیں تسی
 ۱۰

دیکھا جو میرے بیان بتا
 مرا کہ روز قرب سے ہی جودل میں
 دیر سے ہیں باخدا مہماید ۱۱
 چھت پر ہے اور کیا تقدیر سے ہیں
 اور نام مبارک آپ کا طبع اور کسبت
 جائزید رہے اور کیا نشان نصرت
 ہے یعنی پریشان خواہشات قادی
 اور کیا کہ اور جس میں دجائے ۱۲
 انعام والافضل ابراہیم علیہ السلام
 تھا جو بت تراشا تھا ۱۳
 کہو اے خدا کی طلب میں تاج
 کہ کہ جو فضل میں

ہر بطاعت تو ولیکن باریا
 تھا کہ جانین ہر یہ مرد اولیا
 گو بنا صوفی نہیں پر سنیہ صفا
 نفس کو رکھتا ہی تو اندر کین
 کھولتا ہی ہاتھ کو ہر غنا
 مکر سے کرتا ہی عالم کو مطیع
 شیخ کہلاتا ہی لے سنجہ بدست
 ایک دل او سمین بھر سچ آرزو
 ای بہ بعض و مکر ہا آراستہ
 ای بہ بخل آراستہ رشت و پدید
 باتکبر کر رہا ہر سوسنہ
 بت پرستی کر رہا اور بت گری
 کتب ملک ہو فخر با اصل نسب

ایک بھی سجدہ نہیں ہر خدا
مستحق پر مہینر گار و پار سا
پس کرامت سے نہ ماری یادہ لا
واسطے شہوت کے بیٹھا العین
مژد خواہ اندر عبادات خدا
بہر سکین آپ بنتا ہی شفیع
بت بے اندر نہمان امرت پرست
چاک دل اور ہاتھ سے صد جفا
بانفاق و کینہ ہا پیراستہ
پھر کہے اپنے کوشیخ بازید
آپ کو کہتا ہی ہوں میں جبر
دل ترار شک تبان آذری
کبر سے ہو دور ترای بے ادب

[illegible]

جلد خام یہ کہیں شیخ زمان
وہ خوشامد کوے چندین ابلہا
مج سے تو آپ کو بس گم نکر
اگر فتار بلائے ہر نفس
اصل پر اپنی اور کیا کتب تک
کتب تک چھوڑے پھر کیا گھر
آپ دے انصاف تو اے پر غل
تجھے ہو ہزار شیطان مبہم
دل ترا ہو سر بسر پیکر و آرز
کہ کیا سجدہ نہ از روئے نیاز
کتب گھسا مے تو نے رو کر بر زمین

خلق سے رکھتا ہر روز اپنا نہان
زہرِ ناز میں زہرِ ناز میں زہرِ ناز
عیب کرا نیا نکر عیب دیگر
مارِ نفس اور نور اس میں کاس
ہو تو سوے وصل پرانِ تافک
کب تلک ہو گا دوان تو در بدر
دل پرست از مکر و مصحف درغل
کب ہو راہ حق میں تو ثابت قدم
گمہ رجوع دل نہیں اندر نماز
تا کہ ہوں در ہائے رحمت تجھ پہ
کب ہوئی بنیا تری چشم یقین

[illegible]

۵
مفتی ابو جبریا کوکر کے غارتخانہ
مولانا ادیب امان جی صاحب
اشیاء حضرت مولانا سے درج تصدیق اور
مربوطات و دیانت و عینیت کے ساتھ
مستطین بعض کے کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ
مذکور کیا گیا ہے کہ اگر باطل تصدیق میں کہ
کوئی معترض ہو تو جو فریاد ہے میں اور
تقریر وقت نامہ میں ہے میں صاحب
میرزا ملک خان صاحب میں میں صاحب
مذکور میں نامہ میں وقت میں معترضین
اور انجاس سے کہی وقت میں نامہ میں
۶
معلم فرمایا کہ نامہ میں حضرت
۱۱ صحت یعنی وہ میرا یہی حضرت کے
نقوذ بقائد ۱۲ صحت یعنی حضرت کے
بلکہ جو حاصل کہ فرما ہے حضرت
بلکہ کی یہ دعا کہ کہ فرما ہے حضرت
۱۳ صحت کے ہو اور یہ موعج و معانی کو
توسیع تھا یعنی خانہ وقت کو جہن
علیہ السلام کے کہ کہی نیست یہ عالم
۱۴ صحت و کھانا

[illegible]

زبد و تقوی کیا ہو ای مرد فقیر
 بہر آب و نان نہ پھر تو در بدر
 ترک کر پیش آمد اہل دول
 در پہ شاہوئے نکہ نجا تو زنیار
 گو بقا قہ چھڑو سے یہ جان نفس
 تلخ ہو جلاب شیرین کوئی پی
 ماتھہ کر خوان قناعت پر دراز
 کہ سجان کج قناعت میں سکون
 مار پائے تخت کیا کوس کو
 ماتھہ کو آوین ترے گنج و نقود
 احذر از حب دنیا الخذر
 پست ہمت ہی حقیر اندر نظر

بے طمع ہونا ز سلطان امیر
 آبرو اپنی نہ کھو با حرص ز
 ہو بغزت تانہ کیچے کچھ خل
 گنج تارون دین تو کراس کنار
 خوان دیگر پہنجا ہچون گس
 پیش و نان بہر نانست جابھی
 توڑاوسے جسکو نہواو سپر نیاز
 رکھ نہ اس گوشے سے پاہر گزیر
 سر کو دے لیکن نہ دے ناموس
 جو نہ رکھے ہمت عالی چہ سود
 بہر نان وزیر نکھا خون جگر
 خوار ہی سو گنج رکھتا ہو اگر

اد سے قناعت پر ہوا ہونو
 بادشاہ ملک کا نام ۱۲
 در سر جاوے تو جہان دے لیکن ناموس و عزت
 کھاتہ سے غلام ۱۲
 کہماد بخش دکر سے ہونے کے نام ایک قدیم
 لکھنؤ میں ۱۲
 اعلیٰ صمد افضل عدو دلوکان
 ۱۲

۴
 یہ مقامات اور نیز جو آئندہ بیان
 میں بطور نصیحت سکھیں کہ اس کے واسطے کہ
 شریف بن کر ایسی باتیں نہ کہیں جو
 کیا ہو نصیحت کی حاصل کر نام و راز
 قناعت کا اور پسندیدہ کی کو کراس
 قناعت کا اور حسنست ہر شے کا
 طمع وطمع مان راہی ۱۲
 نیست وطمع مان اپنے نفس کو کجین وطمع کا
 اگر کہ طمانینہ کے واسطے یہ نصیحت
 عام وادہ نہ بنید کہ واسطے یہ نصیحت
 نصیحتی ہو اور مطلب اس کا احسان ہو
 طمع بقول عرفی اللہ عز و جل
 ۱۲
 دنیائی گوشے بندوں سے یعنی اہل دنیا
 اختلاط سے غزلت اونی نہ تو اور یہ علامت
 غافلہ غزلت کو حضرت عمر رضی اللہ عنہ
 سے یعنی وہ جلاب شیرین جو ماتھہ اہل
 دنیا سے حاصل ہوا و سکومت پی اور
 تکی فقر و فاقہ کی اختیار کر کے بلکہ دوسرے
 طلب نان کے ان دونوں میں سے کو نزدیک
 بنی ۱۲
 پر دراز کر حاصل کرے قناعت اختیار کر
 کہ سے قناعت بہر حال اونی ترست
 قناعت کندہم کہ نیک اخترست
 اور جو ماتھہ کراس

یعنی یہاں میں میری نورانی صورت
 اسی ذات مطلقہ سے ماخذ ہے اور اس کے
 اسی ذات مطلقہ سے ماخذ ہے اور اس کے
 قدسی صفات کو دیکھ کر اسکی ذات
 اسکی راہ بجاؤں جسکی نسبت ہم
 ماضیت اور حق کی نسبت ہم
 یہ دونوں کے مابین ہوں ۱۲ اسکی
 اسکی باغ وحدت میں جہاں دوسرے
 کو دھن نہ تھا کوئی دوسرا موجود تھا
 بد نشان تھی جب غلو رائے کہ کثرت کا
 ہوا اور وقت سے پہلے اسکی اظہار کثرت کا
 پردہ ارتقا سے معلوم شود

۶

۱۲

اور اس ذات مطلقہ کی باغ وحدت میں
 مسطور ہیں اور کون کون جانتا ہے اور کون
 کیا ہوتا ہے اور کون کون جانتا ہے اور کون
 فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے اور کون
 کیا جادو سے بدلتا ہے اور کون
 قبول غلامی سے فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے
 کیلئے کہ کون کون فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے
 کہ کون کون فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے
 کہ کون کون فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے

آفرینش ہر مری بانور ذات
 باغ وحدت میں رہی میں بد نشان
 جانتا ہوں کون ہر پردے کے پار
 حسن اپنا دیکھ با چشم شہود
 امر ربم روح گفتہ نام ما
 چکا ہر ذرے پہ خورشید کمال
 ایک بھوہ با حق کیا بد
 خلق کی ہر جسکی او سے با جلال
 پھر گیا روز ازل میرے قلم

تاکہ جانوں ذات اسکی با صفات
 اس کے کثرت میں ہونی ہون میں عیان
 کیا ہوں نعم چنگ کیا عود و ستار
 خوش تجلی کی با قسیم وجود
 کر دے ساتی ز وحدت جام ما
 حسن سے اس کے ہوا ظاہر جلال
 یعنی اسکی ذات مطلقہ کے
 ہر اسی کورہ سو نرم وصال
 ہونے تک بار دگر حرف رقم

۱۲

اور اس ذات مطلقہ کی باغ وحدت میں
 مسطور ہیں اور کون کون جانتا ہے اور کون
 کیا ہوتا ہے اور کون کون جانتا ہے اور کون
 فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے اور کون
 کیا جادو سے بدلتا ہے اور کون
 قبول غلامی سے فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے
 کیلئے کہ کون کون فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے
 کہ کون کون فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے
 کہ کون کون فریبہ و جہاں کو دانا جادو سے

جان من کہ مجھے تو اسرار خود
 یہ بھی خطاب طرے ریح نہ ہو ۱۱
 پھر کہو مجھے سخن اہل راز
 تجکو تو وہ جنس اُس حق نے کیا
 سر پہ نفس شوم کے ہوناک نیز
 ہموچو اُمنیہ دکھا عکس نگار
 پاک کر آئینہ دل سے غبار
 رہنا و ہادی راہ خدا
 جو نہ تو طلبا لبون کا دستگیر
 تجھے روشن کو کہہ ایمان مرا
 تب درائی عندلیب اندر سخن

کمر حاجی چشم دل و دیدار خود
 با حقیقت دال سوز اندر مجاز
 سب جانین شور تجھے پُر گیا
 نور حق سے کرتو چشم و لکوتر
 رے لگا آتش سجان بقیار
 تہا دکھاوے جلوہ رخسار یار
 کمونکہ ہر تو در حقیقت رہنا
 یہ خطاب بھی طون آدمی رنج کرتا
 کب طالب ہاتھ میں لہن سست
 رو سے جانان سے تو دے پردہ اٹھا
 بولی سن اسرار تو بے پیر نہن

۴
مرشد کامل اور ہادی آگاہان
کے بدستاری خود رہنمائی نہ کر سکتے
کوئی طرف مطلوب کے ایمان کا بھی سے روشن ہوا اور بھی سے
پیشہ شاہ میر سے ایمان کو حاصل ہو گیا تو اس سے روشن ہوا اور بھی سے
تائید اوس ایمان کے ایمان کو حاصل ہو گیا تو اس سے روشن ہوا اور بھی سے
ادھار سے تاج محل ایمان کو کھولے تاکہ دیکھ سکیں اور بھی سے روشن ہوا اور بھی سے
کہوں یا دیدہ باطن کو کھولے تاکہ دیکھ سکیں اور بھی سے روشن ہوا اور بھی سے
جہاں کے جہاں اوس روح سے بیکار ہو گیا اور کما کہ تم ام مستور سے
اور اصل مطلب اوس روح سے بیکار ہو گیا اور کما کہ تم ام مستور سے
روح در جواب سائل سخن بنی ہوئی اور کما کہ تم ام مستور سے
انکشاف کا توغیر ہر مشند و طالب جواب اوس کو بے حجاب
ساعت کر ۱۶

۱۷
یعنی وہ تحقیق بیان کرے
علامہ حاج مرین اوس سے سوز و گداز
والد سے ۱۲۸۱
اٹھا کر کسی سے نہ اٹھا سکا کہ وہ زمین
وہ بار سب دور کا کر کے نواس میں
سب بچا لیا اور غلبہ پر سب پر
گویا اور بارگاہت اور عشق الہی سے
خیاں چھوڑ کر اپنے سے سب سے زیادہ اچھا
غضا الہی سے غرض منہا جملہ انسان
فابین ان جملہ چیزوں پر اور ان کے بار
زبان جملہ چیزوں پر اور ان کے بار
نزدک کرنا یا آدم اور نوح پر اور
حضرت آدم کو خلیفۃ الارض پیدا کرنا
سب فرشتے پر غلبہ دینا اور اس کے
سے نفس شوم مراد نفس لہو سے ہے
کہ جو باطنی راہ طریقت کا ہے اور اس کے
دال اور انوار و نوری سے جہنم و لوگین کا
نما کہ مستوجب شکار ہے چون ۱۲۸۱
یعنی ختم ہو گیا ہے کہ جو جہنم کی
آہی کا شکار ہے اور اس کے جہنم کی
وجہت کی جان بفرارین و اللہ سے
اوس آئینہ دل میں جلوہ گر ہو ۱۷
۱۷

حضرت آدم کو خلیفہ الارض پیدا کر کے
سب سے پہلے پھر علیہ السلام اور سید
کہ جو باطنی راہ طریقت کا ہے وہ اس پر خال
دل اور انوار دلی سے جو ہم کو
تا کہ مستویب مشاہدہ ہو سکے
یعنی جو ہم کو دلوراستہ کر کے جو صوفی
انہی کا مشاہدہ ہو اور اس آدمی کا
وہبت کی جان میرزا حسن اور اس کا
یعنی تاج علیہ السلام
اوس آیت میں جو وہ کہہ رہے
یعنی اگر تو طرف

پیشوائے انبیاء و مرسلین
 پاکباز و پاکِ خلعت پاکِ ذیل
 خاتمِ پیغمبرانِ پاکِ زاد
 صد ہزارانِ اوپہِ صلوات و سلام
 جانبِ حق سے دما دم ہوں نہجِ مل
 اس سے پیچھے ہر بیانِ معنوی
 جسکے نامِ بوعلی شاہِ شرف
 ہر یہ نامہ ترجمہ اوس نظم کا

رحمتِ عالم شفیعِ مذہبین
جلہ ذراتِ جہان اُنکے طفیل
کارِ پردازِ نظامِ دین و داد
عِشرت و اصحاب پر اُنکے تمام
تا بقائے خلق با فروع و اصول
ترجمہ اردو و نظمِ مثنوی
مرومیدانِ رضا فخرِ سلف
حیدر گوپاموی نے جو کیا

آغاز ترجمہ شبنوی حضرت شرف الدین شاہ بوعلی قلندر

مرحبا ای عندلیب خوش نوا
مرحبا ای پدید علوی حرام

ماجرای گل سے ہونغمہ سرا
مرجباۃ طوطی شیرین کلام

[illegible]

معنی جاہ و جودات و مکنونات عالم
 انھیں کہتے ہیں کہ ان کے طفیل سے کونکے کونکے
 امور و امور میں جلیقہ اور تامل و تامل
 تصدیق و تردید اور تامل و تامل
 من العظم یعنی اگر بھائی رات اخلاقت
 علم کی بانی بن گیا تو دنیا کی خوشی سے حاصل
 کہ ان کو یہ نور و سرور تک و سید و ملک و تاج
 کا ہوا ہے کہ ان کا تامل و تامل
 ابراہیم و جابر و یونس و علی و
 خاتم النبیین یعنی نبیوں کے خاتم و خاتم
 نہیں ہے بلکہ یہ رسول اور کائنات کا خاتم
 اور خاتم النبیین ہے

اور یہ بیان مصلیٰ اور اولاد و صاحب
 ائمتہ پر بھی ۱۲ علیہ السلام تا قیام
 یہ حضرت ایک اصول و فروع ۱۲ علیہ السلام
 اور فروع اور نکاح و نسب و تامل و تامل
 سے آگے ۳۰ کو کس پر وارد حالات ائمتہ
 مدفوعات میں دیکھنا چاہیے یہ بیان
 گنجائش نہیں ہے ۱۲ علیہ السلام
 غلام جید و اور پیر و تامل و تامل
 بر روی زمین ہر جہان و تامل و تامل
 تاملی مبارک و تامل و تامل
 جو اس عالمی کے اہل و عیال

Kanpur Press

بموصنا کونکا فضل خلایز و زمان
بن کج کون کون و ق مین

سجانی کیم تریشوی حشر شاه علی قاندر که سبکی نظر اردو مجازین بنید طفت کتار موسی

چون بجز روشنی طبع خوشگام غور ناکر فکر بولی عالم حیدر رضا خالص حیدر رئیس کوپا مودر

پا طبع می نشینی کون مین طبع مین مطبوعا
تستور به مین مطبوعا

Kanz al- asrār .

Indian Institute, Oxford.
The Lucknow Sparks Library.
Presented
by
Munshi Abdul Kishore.

